

Activitat 19: Diversitat i orientació sexual

A) GUIA DIDÀCTICA DEL PROFESSORAT:

1. OBJECTIU GENERAL

Reflexionar sobre l'orientació sexual i l'avversió, por, odi, prejudici o discriminació contra les persones homosexuals

2. OBJECTIUS ESPECÍFICS:

a) Emocionals:

Sentir i simpatitzar amb els iguals i els diferents i diversos/as

Aprendre a respectar els valors i la intimitat dels altres

b) Experiencial:

Mostrar tolerància i entendre i expressar els punts de vista dels altres

Superar els prejudicis i estereotips vers les persones amb altres orientacions sexuals

c) Cognitiu

Donar una visió de conjunt sobre conceptes i interaccions entre sexe, gènere i orientació sexual.

Relacionar els conceptes de sexe, gènere i orientació sexual amb altres dimensions com biografia, cultura, origen ètnic, poder status,...

Donar una visió oberta, més enllà del essencialisme, en les dimensions de sexe, gènere i orientació sexual

Introduir el concepte d'homofòbia

- MATERIAL.

Aula sense cadires o espai ampli i tranquil per poder moure's.
Cartolines, retoladors, colors revistes, tisores, ...

Recursos sobre orientació sexual i adolescència:

<http://fundaciontriangulo.es/educacion/dossier1998/Recursos.htm>

http://www.xega.org/xega/mazucu/20070517-Comic_Guille_v1lq.pdf

http://www.infoescuela.com/infoescuela/pdf/Adolescencia_y_sexualidad_min.pdf

<http://tutorglbt.blogspot.com/>

<http://www.publico.es/028724/homosexuales/instituto/homofobia/discriminacion/adolescencia/acoso/agresiones/gays/lesbianas>

<http://www.arsmm.com/quaderns/>

3. DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT.

EXERCICI 1: Escalfament-Som diversos/es.

A indicacions del professor/a, l'alumnat es mourà per l'espai lliurement. Caminat, sense tocar-se, mirant-se uns/es als altres/as. En un moment donat el/la professor/a demanarà que formin una filera, començant en un extrem pels més alts/es i en l'altre els més baixos/es. Quan l'hagin fet demanarà que la desfacin i tornin a caminar lliurement per l'espai, mirant-se, sense tocar-se. El/la professor/a els anirà demanant que s'agrupin, en filera, segons una sèrie de característiques físiques:

De prim/a gras/grassa.

De cabell més llarg a més curt

Segons la tonalitat i color de la pell (més fosca a més clara)

....

Al final els demanarà que facin una filera, segons el color dels ulls (més clar a més fosc). Quan estigui feta demanarà al primer de la fila que passi per tota la fila mirant els ulls a tothom, quan hagi acabat és posarà al seu lloc i el segon de la

fila farà el mateix, així fins al final. L'exercici finalitza amb una reflexió individual i col·lectiva sobre la diversitat

EXERCICI 2: Sexe, gènere i orientació sexual

El/la professor/a introdueix el **concepte "sexe"**. Demana a l'alumnat que es mogui per la sala, mirant-se, sense parlar ni tocar-se. S'han de mirar els cossos i percebre les diferències "sexuals" entre uns/unes i altres/as.

En un extrem de la sala el/la professor penja un cartell amb la paraula "home", en l'altre extrem penja un altre cartell amb la paraula "dona". Dibuixa una línia imaginària entre aquestes dues paraules. Demana a l'alumnat que trobi la seva posició en l'espai, entre les categories de sexe biològic "Home" / "Dona"

El/la professor/a farà una sèrie de preguntes en veu alta que ajudaran a reflexionar sobre aquestes categories.

Preguntes/ reflexió:

Observa la posició que has triat. Per què l'has escollit?

Quines similituds i diferències hi ha entre les persones que estan a prop teu?. I entre les que estan més lluny?

T'agradaria canviar la teva posició?. Pots fer-ho si vols. Com et sents ara?

El/la professor/a introdueix el **concepte gènere**. Demana a l'alumnat que es mogui per la sala, mirant-se, sense parlar ni tocar-se. Han de percebre les diferències de "gènere" entre uns/unes i altres/as.

En un extrem de la sala el/la professor/a penja un cartell amb la paraula "masculí", en l'altre extrem penja un altre cartell amb la paraula "femení". Dibuixa una línia imaginària entre aquestes dues paraules. Demana a l'alumnat que trobi la seva posició en l'espai, entre les categories de gènere "masculí" / "femení". El/la professor/a explicarà que encara que acostumen a estar relacionats, les categories sexe biològic i gènere són diferents. Una persona amb

sexe biològic "home" pot tenir uns rols de gènere, actituds i comportaments femenins. Per exemple homes que cuiden als seus fills, són sensibles, donen menys importància a la carrera professional, etc.

El/la professor/a farà una sèrie de preguntes en veu alta que ajudaran a reflexionar sobre aquestes categories.

Preguntes/ reflexió:

Observa la posició que has triat. Per què l'has escollit?. Estàs més a prop o lluny de la categoria "sexual" que has escollit abans?

Quins elements (comportaments, conductes, normes, status,...) defineixen la posició de gènere que has triat?.

Quina ha estat la influència dels aspectes biogràfics i culturals en l'elecció de la teva posició de gènere?.

Mira als que estan a prop teu. Quines similituds i diferències tenen amb tu?. Mira els que estan lluny de tu. Quines similituds i diferències tenen amb tu?.

T'agradaria canviar de posició?. Per què?. Pots fer-ho si vols. Què sents ara?.

El/la professor/a introdueix el concepte "**orientació sexual**". Demana a l'alumnat que es mogui per la sala, mirant-se, sense parlar ni tocar-se. Han de percebre les diferències "d'orientació sexual" entre uns/unes i altres/as.

En un extrem de la sala el/la professor penja un cartell amb la paraula "heterosexual", en l'altre extrem penja un altre cartell amb la paraula "homosexual". Dibuixa una línia imaginària entre aquestes dues paraules. Demana a l'alumnat que trobi la seva posició entre aquestes dues categories.

Abans els explicarà l'escala de Kinsey que intenta mesurar orientació sexual, des de les 0 (exclusivament heterosexual) fins a 6 (exclusivament homosexual).

0 Exclusivament heterosexual

1 Predominantment heterosexual només addicionalment homosexual

2 Predominantment heterosexual, però més que addicionalment homosexual

3 Igualment heterosexual i homosexual

4 Predominantment homosexual, però més que addicionalment heterosexual

5 Predominantment homosexual, només addicionalment heterosexual

6 Exclusivament homosexual

També hi ha la possibilitat que l'alumnat no sàpiga (o no vulgui) posicionar-se dins de l'escala Kinsey.

El/la professor/a farà una sèrie de preguntes en veu alta que ajudaran a reflexionar sobre aquestes categories.

Preguntes/ reflexió:

Què sents en aquesta posició?. Mira les similituds i diferències de les persones que estan a prop i lluny teu?

Què se sent si pertany a un grup dominat o a un minoritari?

Sense moure's del lloc, el/la professora passarà l'enquesta d'estereotips (vertader/fals) L'alumnat respondrà les preguntes en silenci.

Entre tots/es reflexionaran sobre les respostes (vertader/fals) El/la professor/a analitzarà els resultats.

Per finalitzar l'exercici, el/la professor/a demanarà a l'alumnat que canvi la seva posició en l'escala Kinsey. En silenci, en aquesta nova posició demanarà que escriguin les seves reflexions entorn als potencials canvis que poden sorgir en la seva família, amics, escola, futur, etc.

En grups de dos l'alumnat comentarà aquests canvis i sensacions. Després en ple tothom tindrà oportunitat de reflexionar sobre el que ha passat i sentit.

EXERCICI 3:

Donat que tots volem una escola oberta i diversa a totes les opcions i possibilitats, el/la professora proposa a l'alumnat una campanya per visibilitzar/ normalitzar e integrar el fet homosexual al centre escolar.

L'alumnat farà grups que hauran de fer una sèrie d'accions per incloure l'opció sexual com una dimensió visible (com el sexe i el gènere) al centre escolar:

Grup 1: Revisarà la bibliografia i filmografia del centre escolar i buscarà literatura, assaig, pel·lícules, etc... que tractin el tema de l'orientació sexual. Elaborarà una llista que donarà al responsable de compres i de la biblioteca per tal d'adquirir el material i completar el fons bibliogràfic del centre.

Grup 2: Crearà una sèrie de pòsters amb la intenció de visibilitzar personatges homosexuals. (escriptors/es, personatges històrics, científics/ques, artistes,...) En els pòsters hi haurà la foto del personatge, el nom, la seva professió o fama i la seva orientació sexual. Els pòsters es penjaran en un lloc visible del centre.

Grup 3: Farà un pòster o mural contra la homofòbia. Poden utilitzar dades de la situació i persecució de l'homosexualitat al món, casos de persones assassinades o maltractades pel fet de ser homosexual o slogans contra la homofòbia, etc...

4. ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT.

Tasca del formador/a: analitzar i resumir

En l'exercici 1 pot incloure altres característiques, més enllà de les físiques, que puguin ser un exemple de la diversitat i riquesa present a l'aula: l'origen, l'ètnia, ...

Exercici 2: Definicions

Concepte sexe: Són les característiques físiques, biològiques, anatòmiques i fisiològiques dels éssers humans, que els defineixen com a mascle i femella. Es reconeix a partir de dades corporals. El sexe és una construcció natural, amb la qual es neix. En general es distingeixen sis components principals del sexe: La composició cromosomàtica (XY home; XX dona) els òrgans reproductors, els genitals externs,

els genitals interns, el component hormonal, les característiques sexuals secundàries.

Membres del sexe femení: cromosomes XX, clítoris, vagina, ovaris, estrògens, pits.

Membres del sexe masculí: cromosomes XY, penis, testicles, gònades, testosterona, barba.

Concepte gènere: el gènere és la construcció social d'allò que es considera que és ser home o ser dona, és a dir, els trets, actituds, rols, etc., que una cultura determinada els atorga. Les entitats i rols atribuïts a un dels sexes són complementaris i interdependents amb les assignades a l'altre sexe. És així com solen atribuir-se característiques contraposades, com per exemple, dependència en les dones i independència en els homes.

Rols tradicionals femenins	Rols tradicionals masculins
Submisa	Dominant
Dependent	Independent
Emocional	Racional
Receptiva	Enèrgic
Intuïtiva	Analític
Dèbil	Fort
Tímida	Valent
Conformista	Ambiciós
Cooperativa	Competitiu
Sensible	Fred

Concepte Orientació Sexual: L'orientació sexual es refereix a la direcció de la sexualitat d'un individu, normalment classificable segons el sexe o gènere de les persones que l'individu troba sexualment atractives. Les categories més comunament utilitzades d'orientació sexual són heterosexualitat (estant sexualment atreta a membres del sexe oposat), homosexualitat (estant sexualment atreta per persones del mateix sexe) i bisexualitat (estant sexualment atreta per persones de qualsevol sexe)

En l'exercici 2, en la part d'orientació sexual, s'ha d'estar alerta i recolzar, si és necessari, la sortida de l'armari d'algun alumne/a. L'objectiu però és que tot l'alumnat pugui identificar-se i imaginar-se la situació, problemàtica o vida d'un/a alumne/a homosexual.

L'exercici 3 s'ha de planificar en varies sessions i s'ha de contar amb l'aprovació i complicitat de tot el centre. El/la professor/a farà un seguiment i recolzarà els treballs de l'alumnat.

5. AVALUACIÓ

Una de les maneres és que cada alumne, de forma individual, faci un diari de l'activitat, tot expressant la seva experiència, no només explicant el que s'ha fet, sinó de forma vivencial: quines idees l'han impactat més, de quines coses s'ha fet més conscient ara que abans, i quines actituds o valors pensa que canviarà després de l'activitat.

B) ALUMNAT:

1. INDICACIONS PER A L'ALUMNAT.

EXERCICI 2: Orientació sexual

A) Qüestionari sobre estereotips

Respon Vertader o Fals a les següents preguntes:

	Vertader	Fals
El gai i les persones lesbianes poden ser individus feliços que estan orgullosos de ser gais.		
Els homes gais generalment es converteixen en floristes, perruquers i dissenyadors d'interiors.		
Els científics no saben que provoca que provoca que algú pugui tornar-se gai o lesbiana.		
Les lesbianes volen ser homes.		
Els adolescents que tenen experiències amb persones del seu mateix sexe no necessàriament són gais o lesbianes		
Els heterosexuals també poden tenir la SIDA		
Els bisexuals són persones confuses		
A Espanya els gais i lesbianes és poden casar i adoptar fills		
L'homosexualitat és reconeguda com una malaltia mental		
Sempre podem dir si una persona és gai o lesbiana pel seu amanerament		

Un noi i una noia sempre s'estimaran més que no pas dos nois o dues noies.		
Un educador o animador que sigui homosexual no pot educar infants ni joves adequadament.		
Els gais i les lesbianes tenen els mateixos drets que tothom.		

2. ESQUEMA DEL DIARI DE CLASSE.

Al final de l'activitat, has d'escriure en un full la teva experiència, de manera individual, no tant explicant el que s'ha fet, sinó de forma vivencial i personal: quines idees o activitats t'han impactat més, de quines coses t'has fet més conscient ara que abans, i quines actituds o valors penses canviar a partir d'ara, després de l'activitat.